

Borgere skal kunne trække reparation af husholdningsapparater fra

Et økonomisk incitament til reparationer kan give den grønne omstilling et løft. Det skal kunne betale sig at reparere en defekt vaskemaskine i stedet for at smide den ud og købe en ny.

Forbrugerrådet Tænk og Applia foreslår derfor at gøre lønudgiften til reparation af husholdningsapparater fradragsberettiget, som vi kender det fra det tidligere håndværkerfradrag.

Tiltaget skønnes at ville koste statskassen ca. 20-25 mio. kr. i tabt skatteprovenu – det halve hvis ordningen indskrænkes til kun at gælde enkelte hvidevarer (vask, opvask, tørretumbler, køl/frys).

Da skattesystemet i forvejen håndterer servicefradrag, der bygger på en tilsvarende mekanisme, vil de administrative meromkostninger **være små**.

For den enkelte forbruger vil det typisk sænke nettoudgiften ved en reparation med ca. 250 kr. Undersøgelser tyder på, at dette vil have **en positiv effekt** på reparationsomfanget.

Baggrund

Når vi smider væk og køber nyt, er det ikke altid den eneste mulighed. Tænk, hvis det var nemt og til at betale for at få repareret en stol med et defekt ben eller en vaskemaskine, der ikke fejler andet, end at en slidt reservedel skal byttes ud.

Det ville gavne både vores privat- og vores samfundsøkonomi og levere et væsentligt bidrag til at reducere vores klimabelastning.

Når det drejer sig om **hvidevarer og forbrugerelektronik**, er det ofte dyrere at reparere end at købe nyt. Hverken på salgs- eller producentsiden er der tydelige incitamenter til at få repareret et produkt i stedet for at købe en ny.

En undersøgelse fra Forbrugerrådet Tænkⁱ har vist, at hver anden danske forbruger i løbet af en fem-årig periode har fravalgt at reparere et defekt produkt, som faktisk godt kunne repareres. Over halvdelen af disse forbrugere sagde, at **prisen på reparation var udslagsgivende**.

En undersøgelse foretaget af Epinion for APPLiAⁱⁱ viser, at kun hver fjerde er klar på at betale mere end 1000 kroner for en reparation. Mens tre ud af fire er klar på at få repareret deres elektronik, hvis det koster under 1000 kroner. Da en typisk reparation på en vaskemaskine eller tørretumbler koster lige omkring DKK 1000 i arbejds løn, **kan skattefradrag** netop være det, der gør forskellen, selv om det kun handler om nogle få hundrede kroner.

Der er en klimagevinst ved et opgør med brug- og smid-væk-kulturen, som er til at få øje på. Ca. en femtedel af en dansk forbrugers CO₂-udledning kommer fra selve produktionen af de køb, vi gør til brug i hverdagen. Tøj, møbler, hvidevarer og elektronikⁱⁱⁱ. Derfor er en forlænget levetid for vores produkter noget, der virkelig kan gøre en forskel i klimaregnskabet.

COWI har således beregnet, at potentialet for genbrug af elektronik svarer til cirka 33.000 danskeres årlige udslip af CO₂^{iv}. Kan vi realisere blot en brøkdel af dette potentiale, er 25 mio. kr. en meget lav pris for at opnå reduktioner af klimabelastningen, sammenlignet med omkostningen ved alternative virkemidler^v.

En norsk undersøgelse fra analyseinstituttet Oslo Economics^{vi}, viser, hvilken effekt det har på forskellige produktkategorier, hvis prisen på reparation sænkes.

Konklusionen fra **Norge er, at lavere** omkostninger på reparationer vil have god effekt på reparationsvilligheden i forhold til hårde hvidevarer, mens effekten vil være middelstor, hvis vi ser på reparation af møbler, computere og mobiltelefoner. Man vil også kunne se effekt – dog i mindre grad – når

det handler om reparation af tøj og sko og TV, hvilket ifølge undersøgelsen hænger sammen med et i dag mindre gennemskueligt marked og viden om mulighed for reparationer.

Overordnet tegner undersøgelsen et billede af, at prisen på reparation har en direkte betydning for om forbrugerne får deres ting repareret, hvad enten det handler om hårde hvidevarer eller computere. Da effekten vurderes størst for enkelte hårde hvidevarer (vaske- og opvaskemaskine, tørretumbler, køleskab og fryser), er det en mulighed at indskrænke ordningen til denne produktkategori.

Konkret kunne man eksempelvis vedtage politisk at udvide boligjobordningen herhjemme, så borgere kan fratække lønudgiften, når de får repareret og vedligeholdt produkter i hjemmet af professionelle. Systemet er på plads og der er således kun få administrative meromkostninger. Og sådan et tiltag vil skabe økonomiske incitamenter til at få repareret fremfor at smide ud og købe nyt – og samtidig vil det skabe opmærksomhed om reparationer og påminde forbrugerne om muligheden.

Et fradrag eller en bonus er i tråd med tiden. Flere andre lande finder veje til at skabe tydeligere incitamenter til reparation af produkter. Fx har man i både Sverige og Østrig med forskellige modeller gjort det billigere for forbrugerne at få repareret deres apparater.

Hvad venter vi på? Ved at skabe et effektivt marked for reparationer, vil vi tage et stort og vigtigt grønt skridt væk fra vores smid-væk-kultur. **Forbrugerrådet TÆNK og APPLiA er i de kommende måneder klar til at gå til grønne politikere i hele Folketinget med forslaget.**

Hvad koster det?

Hvis vi antager

- at der er ca. 250.000 husstande pr. år med et reparationsbehov – det halve for hvidevarer (Ifølge en undersøgelse foretaget af IDA)^{vii}
- at halvdelen af de husstande, der har et reparationsbehov, vil reparere og udnytte et reparationsfradrag,
- at en timeløn til reparation ligger på 330-990 kr., i gennemsnit 600 kr.^{viii}.
- at en reparation indeholder 1-2 timers arbejde, i gennemsnit 1½ time,
- at værdien af et skattefradrag i gennemsnit er 26 % af timelønnen (ifølge SKAT)
- at der sker et tilbageløb til statskassen på 21 % (ifølge SKAT), fordi de sparede penge bruges til andet afgiftsbelagt forbrug,

vil det mistede skatteprovenu ved et reparationsfradrag være

$250.000 \times 0,5 \times 600 \times 1,5 \times 0,26 \times (1-0,21)$ hvilket er ca. 23 mio. kr. eller – mere realistisk i betragtning af usikkerhederne - **20-25 mio. kr.**

Ser vi alene på hvidevarer er det omkring det halve eller 10-13 mio kr.

I regnestykket antages en typisk reparation at indeholde arbejds løn for 900 kr. Og værdien af ordningen er dermed 234 kr. pr. reparation for den enkelte husstand. Der kan lægges et loft over skattefradraget pr. skatteborger på fx 5.000 kr. pr. år. for at sikre mod enkeltstående tilfælde af voldsomt brug.

Kontakt:

Forbrugerrådet Tænk: Chefkonsulent Vagn Jelsøe, vj@fbr.dk, 22 80 6106

APPLiA: Direktør Henrik Egede, he@applia-danmark.dk, 21 74 82 66

ⁱ Forbrugerrådet Tænk, Undersøgelse af forbrugernes holdning til Varige forbrugsgoders holdbarhed og reparation. Februar 2020.

ⁱⁱ <https://www.applia-danmark.dk/wp-content/uploads/2022/10/APPLIA-Rapport-2022-FINAL.pdf>

ⁱⁱⁱ [delrapport 2 - beregning af danmarks samlede forbrugsbaserede klimaaftryk.pdf \(ens.dk\)](#)

^{iv} [Klimaberegner til elektronikaffald - Elretur.dk](#)

^v Klimarådet anslår prisen på CO2 reduktioner for at ligge på omkring 1.500 kr./t. 25 mio. kr. ville dermed række til klimareduktioner svarende til 1.500 danskeres årlige udledninger eller under 5 % af det anslåede potentiale.

^{vi} <https://fil.forbrukerradet.no/wp-content/uploads/2022/01/oe-rapport-2021-63-virkninger-av-a-fjerne-eller-redusere-mva-pa-reparasjon-av-forbrukervarer.pdf>

^{vii} [Reparation af varige forbrugsgoder \(IDA analyse\).docx](#) – i analysen svarer ca. 18 %, at de inden for de sidste par år har hat behov for en reparation, hvilket er 9 % pr. år. Ca. halvdelen vedrører vaskemaskine, tørretumbler, køleskab eller fryser.

^{viii} [Hvad er prisen for reparation af vaskemaskine? | Guide til priser \(handyhand.dk\)](#)